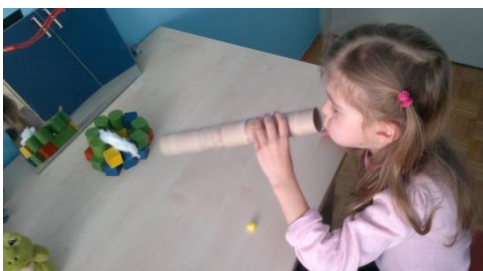

Govorno-jezikovne težave otrok se velikokrat povezujejo z motoriko govornih organov (gibljivost ustnic, jezika ipd.). Težave s slabšo motoriko govoril vodijo v neustrezno izreko glasov, izpuščanje glasov in/ali zamenjavo glasov. Za govor potrebujemo gibčna govornila, zato jih z različnimi govornimi igrami (dihanje, pihanje, motorika govoril) skušamo razgibati in tako izboljšati njihovo delovanje.

KDAJ? Pri vseh predšolskih otrocih v vseh starostnih obdobjih.

KJE? V spontanah situacijah: na sprehodu, pri obisku sorodnikov, na kmetiji, pri vožnji z avtomobilom, pri kuhanju, pomivanju, risanju, igranju...

KAKO? Izvajamo jih na prijeten način, v skladu z otrokovimi sposobnostmi, da ga pritegnejo in se lahko zabava. Biti morajo kratke (do 15 min.). Vaje izvajamo pred ogledalom, uporabljamo slikovni material. Otroka pohvalimo!

V nadaljevanju vam ponujamo nabor govornih iger.

VAJE PIHANJA – pomagajo krepiti ustrezen izpih za izgovorjavo posameznih glasov

- Ugašanje sveče, vžigalic na različne razdalje z dolgotrajnim (/f/ ali /h/) ali hipnim (/p/, /t/, /k/) izpihom.
- Pihanje v košček vate, ki ga položimo na tla, dlan, mizo... (tekmovanje v »streljanju« na gol).
- Pihanje v trak (kratko/dolgo).
- Pihanje vetrnice.
- Pihanje milnih mehurčkov (fino/jakostno).
- Pihanje skozi slamico v vodo (»potiskanje« čolničkov ali jadrnice) ali kozarec (delanje mehurčkov).
- Pihanje in usmerjanje ping-pong žogice (skozi slamico) po mizi, vodi, na tleh.
- Pihanje (vodene) barve razlite na papirju.
- Pihanje v napihnjene balone, ki jih skušamo čim dlje obdržati v zraku.
- Pihanje v pest, kot da nas zebe: aspiracijski HU, HU, HU, HU, HU

VAJE MEHKEGA NEBA – krepimo pravi način zadrževanje zraka v ustni votlini

- Napihovanje gumijastih in plastičnih igrač, balonov, papirnate ali plastične vrečke.
- Igranje na inštrumente: orglice, trobenta, piščali, glavnik...
- Posnemanje smrčanje: HRRRR.
- Prepevanje melodij z mrmranjem.
- Pitje vode po slamici, grganje vode, zehanje, žvižganje
- Prenašanje vode ali drobnih, lahkih predmetov (koščki papirja, blaga, vate, majhne plastične igrače) iz ene posode v drugo

VAJE JEZIKA – razvijanje gibljivosti jezika, ki je pomemben pri proizvodnji večine glasov

- Jezik iztegnemo čim dlje iz ust, konico obrnemo navzgor proti nosu in jezik potegnemo nazaj v usta (»Muca pije mleko«).
- Lizanje sladoleda na palčki ali v kornetu, lizanje sladkorja, Nutele, marmelade s krožnika.
- Z jezikom krožimo po zgornji in spodnji ustnici (»Muca se umiva«, »Mlin«).
- Z jezikom se pomikamo levo in desno v kotiček ust (»Nihanje ure«, »Brisalci brišejo«).
- Jezik premikamo v prostoru med ustnico in zobmi ter na notranji strani lic levo in desno.
- Z jezikom se pomikamo levo in desno po zgornjih in spodnjih zobeh (»Umivanje zob«, »Preštej«).
- S konico jezika drsimo po nebu naprej-nazaj (»Brisanje pajčevine«, »Žgečkanje«).
- Tleskanje (posnemanje konja) in cmokanje z jezikom.
- Premikanje jezika med ustnicami: BL, BL, BL + vokali (»Žvrkljanje testa za palačinke«).
- Konico jezika položimo k spodnjim zobem in dvigamo hrbet (zadnji del) jezika.
- Dvignemo konico jezika visoko na trdo nebo in raztegujemo podjezično vez.
- Naredimo žleb na sredini jezika tako, da dvignemo njegove robove in pihnemo skozi nastalo špranjo.
- Konico (sprednji del) jezika potisnemo med ustnice in z izdišnim zrakom poženemo tresenje.
- Izvabljanje težjih glasov, ki potrebujejo gibčnost jezika:
S – posnemanje sikanje kače (jezik damo za zobe, ustnice in zobe v nasmeh)
Z – posnemanje leta ose/čebele (zvonečnost)
R – posnemanje stroja (jezik dvignemo na nebo in mora zavibrirati – »vžig motorja«).
Posnemanje miške, ki jo zebe in se trese: D-D-D-D-D (damo prst med zobe).

- Kotaljenje žoge po stopnicah: K-D-K-D (+vokali).
- Palček skače: P-D-P-D-PD-PD...
- Posnemanje žabjega oglašanja: DEGA – DEGA – DEGA (počasi→hitro).

VAJE USTNIC – ustrezna gibljivost ustnic je potrebna za izgovorjavo ustničnih glasov

- Posnemanje otroka, ki je hud in se šobi, se čudi, posnemamo pihanje: OOOOO.
- Posnemanje jeze in šobljenja.
- Posnemamo smejanje, čudenje: IIII.
- Izmenično raztegnemo ustnice v nasmeh (I) in v šobo (U/O).
- Prijemanje (čistih) predmetov (plastične palčke, papir...) z ustnicami in prenašanje.
- Držanje svinčnika/barvice med ustnicami in nosom (zmaga tisti, ki dlje časa ostane resen).
- Močno odpremo usta (A), nato jih močno stisnemo skupaj (M).
- Glasno cmokanje.
- Močno žvečenje (pretiravamo).
- Žvižganje (oponašanje kosa).
- Oponašanje brnenja avta: BRRR (ustnice navlažimo in skozi pihnemo zrak – tresenje ustnic)+vokali.
- Oponašanje brnenja avta: BRRR (med ustnice damo jezik in tresemo)+vokali.
- Posnemanje bobnanja: B-B-B-B.
- Postavljanje ustnic v lego vokalov: A, E, I, O, U.
- Pomikanje ustnic levo in desno.
- Pošiljanje poljubčkov.
- Pokanje z ustnicami (odpiranje steklenice).
- Premikanje ustnic pod zobmi (masiranje spodnjih sekalcev s spodnjo ustnico in obratno).
- Masaža ustnic (s spodnjimi sekalci se grizemo v zgornjo ustnico in obratno).
- Stiskanje zamaška med ustnicama in izstrelitev z izpihom (najprej brez cilja, nato s ciljem).

FONOLOŠKE VAJE – pomagajo otroku pri izvabljanju in razlikovanju glasov (posnemanje glasov iz okolice)

- Krava muka: MU MU MU.
- Kuža laja: (H)OV (H)OV (H)OV.
- Muca mijavka: MIJAV MIJAV MIJAV.
- Raca dela: GA GA GA.
- Konj dela: IHA-HA IHA-HA IHA-HA.
- Koza dela: MEEE MEEE, ovca dela: BEEE BEEE.
- Kokoš kokodaka: KO KO KO, piščančki: PI-PI-PI.
- Petelin dela: KIKIRIKI.
- Kača sika: SSSIK SSSIK SSSIK.
- Čebela brenči: BZZZ BZZZ BZZZ.
- Sinice pojejo: CI-CI-DO, vrabci čivkajo: ČIV-ČIV-
- Golob gruli: GRUUU GRUUU.
- Vrana kriči: KRAAA-KRAAA.
- Spuščanje gume/balona: PSSSSSS.
- Kihanje: ACI(H) ACI(H).
- Petje: LA-LA, LE-LE, LI-LI, LO-LO, LU-LU.
- Podimo kokoši: ŠŠŠŠŠ(C).
- Žaganje: ŽŽŽŽŽŽ.
- Lokomotiva: ČU-ČU-ČUUU ali Č-Č-Č-Č-Č.
- Veter šumi: H-H-H, F-F-F, V-V-V.
- Kapljica vode pade na vroč štedilnik: CCCCC(SS).

ZDRAVSTVENI DOM DR. ADOLFA DROLCA
MARIBOR
Dispanzer za pedopsihatrijo

GOVORNE IGRE ZA URJENJE GOVORNEGA APARATA

Pripravila:

Alja Marin, prof. spec. in rehab. pedagog. – logopedinja

Maribor, 2014